

בית פתוח

על מושג הבית באמנות ישראלית עכשווית
אמן אחד בחודש: ליאת אלבלינג

מאת רווית הררי

ליאת אלבלינג

ילידת 1980, בוגרת בהצטיינות של המחלקה לצילום בבית הספר מנשר לאמנות וחברה בגלריה השיתופית אלפרד בתל אביב. מאז סיום לימודיה הציגה שלוש תערוכות יחיד במרכז להנצחה בטבעון (2009), במוזיאון רמת גן לאמנות (2011) ולאחרונה גם בגלריה אינדי לצילום בתל אביב. השתתפה בתערוכות קבוצתיות בגלריה אפרט. ארט ובגלריה אלפרד בתל אביב ובמרכז לאמנות עכשווית בתל אביב. זוכה טרייה של פרס קונסטנטין לצילום ישראלי לשנת 2011 מטעם מוזיאון תל אביב. בימים אלה אפשר לראות את עבודותיה בתערוכה הארד פופ בבית סרג' תירוש ביפו, ובאוקטובר תציג במוזיאון תל אביב במסגרת תערוכת הזכייה בפרס קונסטנטין.

1-2. מתוך הסדרה
ללא כותרת, 2010, 70x70 ס"מ

בסדרה part (A) עולה העיבוד הדיגיטלי שלב ומשמש אותה ליצירת אשליה של אובייקטים פיסוליים המורכבים מתצלומים של חלקי מבנים ששוכפלו והודבקו זה לזה. התצלומים מצולמים על גבי משטחים מבריקים המייצרים להם השתקפויות, כאילו מדובר בבקבוקי בושם או בתכשיטים יוקרתיים המצולמים על מדף זכוכית עבור קטלוג פרסומי

תוצרי עבודתה של ליאת אלבלינג הם כמעט תמיד תצלומים, אולם הדרך ליצירתם אינה מתמצית בלחיצה על כפתור המצלמה. התערבותה בדימוי עשויה להתחיל כבר ביצירתו של האובייקט המצולם, או בעיבוד ובארגון מחדש של החומרים המצולמים. "תצלומיה משמשים כחומר שממנו היא מפסלת בעזרת הפטיש והאזמל הדיגיטליים שלה יצירה חדשה", כותב רועי בית לוי על עבודותיה של אלבלינג. "היא מוחקת פרטים מסוימים מהתצלומים המקוריים, שותלת בהם פרטים חדשים ומשנה את הפרספקטיבה או את התפקוד של אחרים". היא מרבה לעסוק ביחסים בין דרממד לתלת־ממד בצילום ובאופן תפיסת המציאות דרך צילום, בין היתר בסדרות תצלומים המטפלות במבנים ארכיטקטוניים ובבתיים.

ומחקה פתחים ובנתה חלל ארכיטקטוני בדיוני שהגישה אליו חסומה – מעין קובייה אטומה וצופנת סוד. במבט ראשון נראים הבתים נקיים ומושלמים בשל חזיתם החלקה וקוויהם הריבועיים, אך בהיעדר חלונות ופתחים נראה הבית כמונומנט אדריכלי חסר חיים או כמצבה דוממת. באופן זה מנסחת אלבלינג אמירה מרומזת גם על בתי המידות הגדולים הכופים על המרחב אסתטיקה מנוכרת ובדלנית. "מעמידה מראה בפני אלה שרואים בסביבה המקיפה אותם מטרד ולא הזדמנות, ולכן מעדיפים להתכנס בתוך עצמם, בביטחון האטום של קברי הפרעונים החיים", מציע בית לוי.

עיסוקה של אלבלינג בבתיים קשור בעיסוקה במשפחה, בפונקציונליות ובדיספונקציונליות של ארכיטקטורה ובאבחנה בין המבנה לבין מה שקורה בתוכו. בסדרת הבתים הראשונה שלה, שאת צילומה החלה ב־2008, היא יצאה לחפץ ברחבי הארץ בתים אמידים הנמצאים בסביבות מדושנות ויוקרתיים. תצלומי הבתים שימשו כחומר גלם לסדרה שבה התייחסה אל הבית כאל אובייקט מטופל ושינתה את מאפייניו החיצוניים בניסיון לנסח אמירה על מאפייניו הפנימיים וכדרך לביטוי תחושות של ניכור, בדידות וגעגוע. היא הצמידה חלקי מבנים, שאלה אלמנטים אדריכליים ממקורות שונים, הסירה מרפסות, שתלה דלתות

עם הזמן הלך הטיפול במבנים והתרחק מהעיסוק בתא <

part.1 (A), מט' 8851, 80x80 ס"מ, 2011
part.2 (A), מט' 71547158, 2011, 110x110 ס"מ
3. מתוך הסדרה "חורים", מט' 30x30, 2011

שם התערוכה הפיזי והרגשי, I'm coming home, הנושא עמו מעין געגוע או ערגה לבית חם ומזמין, עומד בסתירה למינימליזם הקונספטואלי של העבודות, העוסקות בשבירת תפיסת החלל השגורה של הגלריה כקובייה לבנה

הנראה בתהליך של צמיחה וגדילה מעוותת, ההולכת ודועכת או הולכת ומכלה את עצמה. למעשה אלה תצלומים של חלק קטן של גג הבית מזוויות שונות, שהורכבו זה על גבי זה עד שיצרו מקום חדש שאינו קיים במציאות – בית שנראה כיצור קומיקס או כמוטציה אורגנית שצמיחתה יצאה משליטה. בכך עוסקת אלבלינג בשאלות של דקורציה וטעם, "מנסחת אמירה אמנותית וחברתית על הסטריליות העיצובית הקרה המתקננת את החפצים ואת האנשים המקיפים אותנו" (רועי בית לוי).

מינימליזם סטרילי אפיין גם את תערוכתה הקטנה של אלבלינג, I'm coming home, שהוצגה לאחרונה בגלריית הצילום אינדי בתל אביב, ובה יצרה עבודות המותאמות למקום. אלבלינג צילמה את חלל הגלריה הריק והתמקדה בחיבור הגיאומטרי שנוצר בין רצפת הפרקט החומה לבין קירות הגלריה הלבנים. בתערוכה הוצגו שלושה מהתצלומים זה לצד זה כעבודה אחת, היוצרת קו רצפה שבור או מעין גרף מתפתל, ולצדם צילום נוסף של כבל חשמלי לבן החוצה את הרצפה החומה, וכמו מייצר עליה קו רישומי המשלים את הקו המצטייר בשלוש העבודות הסמוכות. שם התערוכה הפיזי והרגשי, הנושא עמו מעין געגוע או ערגה לבית חם ומזמין, עומד בסתירה למינימליזם הקונספטואלי של העבודות, העוסקות בשבירת תפיסת החלל השגורה של הגלריה כקובייה לבנה.

בסדרת העבודות החדשה שלה, "חורים", המוצגת בימים אלה בבית סרג' תירוש ביפו, אלבלינג כמו מבצעת מהלך הפוך, נוטשת את התפיסה הסטרילית והמנוכרת של חללים ביתיים וחוזרת אל מלאכת היד המסורתית ואל אובייקטים ביתיים בעלי ניחוח נוסטלגי. אלא שגם בסדרה זו היא עוסקת באופן הרחקתו של התצלום מן האובייקט המקורי, ומייצרת תצלומים המבוססים על תצלומים קודמים שנגזרו ופוסלו. בסדרה נראות צלחות חרסינה מאוירות באיורי פרחים, ציפורים או פירות על רקע של מפות שולחן פרחוניות או טפטים מעוטרים. למעשה זה צילום של חלקי נייר המייצגים את האובייקט האמיתי. אלבלינג צילמה צלחות מעוטרות וגזרה את נייר הצילום בדקדקנות בגודל של צלחת אמיתית. את דוגמת התחרה העדינה בשולי הצלחת היא חתכה בסכין חיתוך יפנית. לאחר מכן היא הניחה את צלחות הנייר הגזרות על גבי תצלום של מפת שולחן או טפט וצילמה שוב. בניגוד לעבודות קודמות, אין בסדרה זו עיבוד דיגיטלי, אלא מהלך פיזי של ניסיון להידמות לאובייקט האמיתי. עבודת היד העמלנית שבה יצרה את הצלחות הולמת את מהותן – חפצים המייצגים ביתיות בורגנית דשנה, סמלים של תרבות מזרח אירופית. לכאורה היא חוזרת אל מלאכת היד ומתרחקת מעבודת המחשב הסטרילית, אלא שגם דימויי הביתיות המיוצרים בתצלומים אלה בעבודת יד עמלנית משמשים אותה להרחקה נוספת מהמקור ולדיון על תפיסות ויזואליות של הצילום.

המשפחתי, ואלבלינג החלה לנצל יותר ויותר את האפשרויות האמנותיות שהמניפולציות הדיגיטליות טומנות בחובן. בסדרה (A) part עולה העיבוד הדיגיטלי שלב ומשמש אותה ליצירת אשליה של אובייקטים פיזיים המורכבים מתצלומים של חלקי מבנים. בניגוד לסדרה הקודמת, שבה נראו הבתים המטופלים על רקע של סביבת מגורים מטופלת אף היא, תהליכי העיבוד, ההסרה, ההוספה וההרכבה של חלקי המבנים בסדרה זו מנתקים אותם לחלוטין מסביבתם הטבעית וגורמים להם להיראות כמודלים ממוחשבים. העבודות בסדרה זו נראות ממורקות ומבריקות, מפתות ביופיין כמוצר צריכה קטלוגי, אך אינן מאפשרות לעין להיכנס פנימה. חלקי מבנים ששוכפלו והודבקו זה לזה מצולמים על גבי משטחים מבריקים המייצרים להם השתקפויות, כאילו מדובר בבקבוקי בושם או בתכשיטים יוקרתיים המצולמים על מדף זכוכית עבור קטלוג פרסומי. למשל, בית אפור שצולם בצפון תל אביב קיבל בתצלום חיים משלו והפך לאובייקט פיזולי. לבית נוספו עמודים, הצללות והשתקפויות והוא נראה כאילו צולם בסטודיו על גבי לוח פרספקס. בצילום אחר הכפילה אלבלינג את קווי המתאר של הבית ושלתה במרכזו חלון עגול הגורם לו להיראות כאובייקט דמוי מצלמה ישנה. בעבודה נוספת גג לבן שהופרד מביתו ונראה כצף באוויר בתוך הילה של אור, כאילו הפך הגג, סמל לבית איקוני על פי דימויי פרסומות שגורים, לשחקן הראשי על הבמה, הלכוד בתוך מעגל של אור. באחד התצלומים נראה ספק בית ספק יצור היברידי דמיוני – בית

2-1. מתוך התערוכה I'm Coming Home, 2011, גלריה אינדי לצילום, תל אביב

